

ח' תשרי תשע"ג
24 ספטמבר 2012
עודכן 27/10/13
עודכן : 3/1/2016
עודכן : 14/1/18

הנחייה מספר 64

י/ב/ש/ת/ח/מ

הנחיית בטיחות ומידע לעבודה בסביבה מאוימת מיונקים נגועים בכלבת

תהליכי העבודה בהנחיה זו נקבעו "כסיכון קביל" בכפוף להוראות הבטיחות שבהנחיה זו.

הערכת סיכונים

<u>שקלול</u>	<u>חומרה</u>				<u>סבירות</u>			
<u>8</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>

רקע:

כלבת היא מחלה מסוכנת הגורמת לדלקת מוח קטלנית. לאחר הופעת המחלה אין כל אפשרות לרפא את האדם או החיה הנגועים. על כן, יש להקדים רפואה למכה בעקר בטיפול מונע. הצעדים שיוצגו לעיל הם הכרחיים כדי למנוע את מחלת הכלבת ו/או את התפשטותה. בפועל, כל יונק עלול להיפגע במחלה זו, אולם עיקר בעלי החיים העלולים להיפגע ולהעביר את מחלת הכלבת הם:

1. חיות בית: כלבים וחתולים.
2. בהמות בית: פרות צאן וסוסים.
3. חיות בר: שועלים, זאבים ותנים.

העברת הנגיף

בבעל חיים נגוע בכלבת, מצויים נגיפי המחלה ברוק שבפיו. עברת הנגיף מבעל חיים נגוע עשויה להתבצע תוך כדי נשיכה, ליקוק ובמקרים מסוימים עלול אדם להידבק במחלה גם כתוצאה ממגע של רוק החיה בשריטה שבגופו. ככל שהנשיכה או שריטה קרובים יותר לראש, הבעיה מחמירה ותקופת דגירה המחלה מתקצרת, לכן הטיפול חייב להיות מיידי.

זיהוי ואיתור

- בעל חיים שנפגע מנגיף הכלבת יאופיין בשלב הראשון באחד או יותר מהתסמינים הבאים:
- א. תוקפנות.
 - ב. חיות בר הנזהרות באופן טבעי מבני אדם יתקרבו מיוזמתם.
 - ג. תגובה סוערת המאופיינת בריצה בלתי מבוקרת למרחקים ארוכים.
 - ד. נגיסה בעצמים שונים ואובדן כושר השיפוט.
 - ה. "רגיעה" המלווה בדיכאון, שיתוק והתנהגות מוזרה.
- עם התקדמות המחלה והתפשטות הנגיף עלולים להופיע התסמינים הבאים:
- א. פגיעה ביכולת הבליעה, הימנעות משתייה וריור מוגבר.
 - ב. רגישות יתר לאור ופחד (בעת) או סלידה מאור השמש וממקומות מוארים היטב.
 - ג. חיפוש אחר מקומות חשוכים.
 - ד. שיתוק בכל הגוף, שיתוק שרירי הנשימה ומוות.

מניעה

ניתן למנוע את התפשטות המחלה אצל בעלי חיים מבויתים ע"י חיסון חיות בית העלולות להיפגע במחלה והשמדת כלבים משוטטים ברחובו ע"י השירותים הווטרינריים.
במקביל, יש להימנע ממוגעים כל שהוא עם בעלי חיים שאינם מוכרים.

במקרה תקיפה:

- א. מיד אם איתור בעל חיים החשוד כנגוע בכלבת, יש לנסות ולהימלט למקום מבטחים אליו לא יוכל להגיע בעל החיים: חדר, רכב, עץ, סולם, מקום גבוה.
- ב. יש להצטייד מבעוד מועד בתרסיס ידני של גז פלפל. בעת התקפת ב"ח, יש לרסס בגז פלפל את ראש החיה ובמיוחד את עינה.
- ג. יש לנסות ולצלם את החיה ו/או לחפש סמני זיהוי.
- ד. במידת האפשר, יש לנטרל את החיה ובתנאי שפעולת הנטרול אינה מסכנת בני אדם.

עזרה ראשונה לנפגע:

- ברוב המקרים נשיכות, שריטות בעלי חיים כמו כלבים וחתולים אינן גורמות לפציעות חמורות. אולם, ללא טיפול מתאים פצע הנשיכה / שריטה, עלול להזדהם בגלל חיידקים שנמצאים ברוק החיה ולכן במקרה של פציעה חודרנית מומלץ לפנות לקבלת טיפול רפואי.
- על אף האמור, במידה ונשכת או נשרטת או ע"י בעל חיים כגון: כלב, חתול, שועל, תן, סוס, חמור וכדומה, יש לפעול לפי ההוראות הבאות:
- א. מיד לאחר הנשיכה / שריטה / ליקוק פצע פתוח, יש לרחוץ באופן יסודי את מקום הנשיכה/שריטה, בהרבה מים וסבון או חומר דטרגנטי.
 - ב. במידה והפצע כואב / מדמם, יש להניח עליו רטייה קרה או קרח עטוף במגבת נקייה.
 - ג. יש לבדוק אם הנפגע חוסן בעבר נגד טטנוס, והאם החיסון עודו תקף. ייתכן והנפגע יזדקק לחיסון נוסף.
 - ד. לאחר פעולה זו ובהקדם האפשרי יש לפנות ללא דיחוי לקבלת טיפול ראשון לאחד מגורמי הרפואה הקרובים למקום המגורים / אירוע:
- תחנת מגן דוד אדום.
 - מרפאת קופת חולים.
 - רופא פרטי.
 - חדר מיון של בית חולים.
- ה. לאחר קבלת הטיפול הראשוני יש לפנות ללא דיחוי אל לשכת הבריאות האזורית (רצוי עם פנקס החיסונים של הנפגע), בלשכה ייקבע המשך הטיפול, ובמקרה הצורך יינתנו תרכיב ונסיוב נגד כלבת.

טיפול בבעל חיים חשוד / נגוע בכלבת:

- במידה ונפגע אדם ע"י בעל חיים החשוד כנגוע בכלבת, יש לפעול ככול שניתן:
- א. לנסות לאתר, לצלם, לזהות ובמידת האפשר ללכוד את בעל החיים הפוגע כדי שאפשר יהיה להסגירו ולבודקו.
 - ב. במידה ולא ניתן ללכוד את בעל החיים, יש למסור מיד הודעה ללשכת הבריאות / מחלקה וטרינרית.
 - ג. אם נהרגה החיה או מתה לפני הסגרתה, יש להעביר את הפגר לשירות הווטרינרי ללא דיחוי.
 - ד. אין לגעת בפגר בידים, יש להכניסו לשק או לכלי קיבול אחר בעזרת כפפות, סמרטוט ועוד.

בברכה,

אורי שמואלי
מנהל בטיחות ארצי

כתובתנו: קק"ל אשתאול מיקוד: 99775

טל: 02-9905585/86; פקס: 02-9905583; E-MAIL: uris@KKL.ORG.IL